

Gedeeltelijke oplossing voor het plagsel- en maaiselprobleem

Op 11 november is de langverwachte vrijstellingsregeling plantenresten en tarragrond in de Staatscourant gepubliceerd (Staatscourant 2005, nr.220, pag. 20). In deze regeling zijn de voorwaarden opgenomen waaraan de verwerking van plagsel en maaisel moet voldoen om onder de vrijstelling van het stortverbod te vallen. In dit artikel een nader beschouwing van de vrijstellingsregeling.

Sinds enige jaren wordt plagsel en maaisel dat vrijkomt bij het beheer van natuurterreinen door de milieuwetgeving beschouwd als afval (zie het artikel 'Zonder BOOM geen heide' uit het Vakblad Natuur Bos Landschap van januari 2004). Verwerken van het materiaal in het natuurterrein of op landbouwgronden was niet langer toegestaan. Het materiaal diende te worden afgevoerd naar een composteerder. Dit bracht zulke hoge kosten met zich mee, dat plaggen en maaien als beheersvorm nagenoeg onbetaalbaar werd, met alle mogelijke negatieve consequenties voor natuurterreinen van dien.

De vrijstellingsregeling plantenresten en tarragrond

De nu gepubliceerde vrijstellingsregeling geeft onder bepaalde voorwaarden, een vrijstelling voor het stortverbod voor heideplagsel en maaisel dat vrijkomt binnen een natuurgebied en dat in de nabijheid van de herkomstplaats op of in de bodem wordt gebracht. Een natuurgebied is volgens de regeling: "een beschermd natuurmonument of een gebied als bedoeld in artikel 10, respectievelijk artikel 10a, van de Natuurbeschermingswet 1998 dan wel een ander gebied met als hoofdfunctie natuur." De regeling stelt de volgende voorwaarden om voor vrijstelling in aanmerking te komen:

- Het heideplagsel en maaisel moeten zoveel mogelijk binnen het natuurgebied waar het heideplagsel of maaisel is vrijgekomen worden verwerkt

- Als dat niet mogelijk is, moet worden verwerkt op een ander perceel dat ligt binnen een afstand van maximaal een kilometer van de rand van het natuurgebied waar het heideplagsel of maaisel is vrijgekomen
- Er moet sprake zijn van schoon en onverdacht heideplagsel en maaisel
- De hoeveelheid die op of in de bodem wordt gebracht moet, uit oogpunt van goede landbouwpraktijk of goed natuurbeheer, in evenwichtige verhouding staan tot het oppervlak van het ontvangende perceel
- Het heideplagsel of maaisel moet gelijkmatig worden verspreid over het ontvangende perceel, dit mag niet significant bijdragen aan de verspreiding van nutriënten en zware metalen

Kort gezegd: verwerking is toegestaan in het terrein en in een zone van 1 kilometer rondom het natuurgebied waar het materiaal vandaan komt.

Is het probleem nu opgelost?

De vrijstellingsregeling geeft op zijn minst een hoop ruimte. De zone van een kilometer is kleiner dan de beheerders hadden gehoopt, maar vooral op de zandgronden kunnen veel plag- en maaiwerkzaamheden die problematisch waren geworden nu weer worden uitgevoerd. Er blijft echter nog een aantal problemen over.

Zo spreekt de regeling specifiek over heideplagsel. Ander plagsel, bijvoorbeeld van rietlanden en schraalgraslanden, valt niet onder het vrij-

stellingsbesluit. Verder verplicht de regeling tot gelijkmatige verspreiding over het ontvangende perceel. Bij verwerking op landbouwgronden is dat vanzelfsprekend. Bij verwerking in het natuurgebied veel minder. Vaak gaat het om het dichtgooien van sloten, het opwerpen van wallen, het verwerken in paden, het aanvullen van landafslag tussen beschouwing en land in moerassen. Dat zijn allemaal vormen van geconcentreerde verwerking die de regeling niet toestaat. Deze problemen bevinden zich in sterke mate in laagliggend Nederland.

Deze genoemde problemen kwamen vlak voor de publicatie in de Staatscourant naar boven. Omdat de milieuwetgeving een Brusselse component heeft, betekent aanpassing van de regeling dat er opnieuw genotificeerd moet worden in Brussel. Dit zou een vertraging van drie maanden betekenen. Omdat in het vrijstellingsbesluit ook zaken voor andere afvalstromen worden geregeld (bermmaaisel, oogstrestanten uit de landbouw en tarragrond), was een dergelijke vertraging niet wenselijk. En ook voor het natuurbeheer is een snelle invoering van de regeling gunstig. Binnen het huidige vrijstellingsbesluit kan er op veel terreinen nu weer gewerkt worden.

Is een goed begin het halve werk?

Het Ministerie van VROM heeft aangekondigd dat er een wijziging wordt voorbereid waarmee ook andere typen plagsel onder de vrijstelling van het stortverbod komen. Wat betreft de wens om geconcentreerde verwerking binnen het natuurgebied toe te staan, is VROM van mening dat dit niet kan onder de generieke vrijstelling van het stortverbod. Voor dergelijke vormen van verwerking wil VROM dat telkens een individuele ontheffingsaanvraag wordt ingediend bij de provincie. Wel heeft het ministerie aangegeven dat dergelijke ontheffingsaanvragen door de provincies "welwillend beoordeeld zouden moeten worden".

De komende maanden gaan de beheerders aan de slag met de nieuwe vrijstellingsregeling. Er zullen ongetwijfeld situaties zijn waar de regeling geen soelaas biedt en er ontheffing moet worden aangevraagd bij de provincie. De ervaringen die de beheerders opdoen, zullen worden besproken met VROM en met de provincies. Dan zal blijken in hoeverre een echt structurele oplossing haalbaar is voor de problemen die de milieuwetgeving voor het beheer van natuurterreinen betekent. ♦

Harrie Weersink is beleidsmedewerker van de Unie van Bosgroepen